

Barn med fluktbakgrunn i barnehagen

«Hvilken kompetanse opplever barnehagelærere et behov for å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?»

Frøy Nordgaard

Kandidatnummer: 19

Bacheloroppgave

BMBAC3900

Trondheim, Mai 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

*«For først og fremst er dette barn, og det er viktig at vi fortsetter å se på dem som det.
De trenger bare litt ekstra fra oss, slik at vi styrker deres egen evne til livsmestring.»*
(Brubakk, 2023, s.52)

Innholdsfortegnelse

<i>Innholdsfortegnelse</i>	3
1.0 Innledning	4
1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling.....	4
1.2 Oppgavens oppbygging.....	5
2.0 Teoretisk forankring	6
2.1 Barnehagelærerens kompetanse	6
2.1.1 Å være en kulturell brobygger.....	6
2.1.2 Barnehagelærerens holdninger	7
2.2 Traumer og resiliens	8
2.2.1 Omsorgsgiverens innvirkning.....	8
2.2.2 Symptomer og reaksjoner	8
2.2.3 Å forstå barnets atferd	9
2.2.4 Resiliens.....	9
2.3 Foreldresamarbeid	10
2.3.1 Møtet med ulike foreldre	10
2.3.2 Kommunikasjon, forventninger og fellesskap.....	11
3.0 Metode	12
3.1 Valg av metode	12
3.2 Planlegging av datainnsamling og valg av informanter	13
3.4 Gjennomføring av datainnsamling.....	14
3.5 Analyse av datamaterialet.....	15
3.6 Etske retningslinjer.....	15
3.7 Kvalitetsvurdering	16
4.0 Funn og drøfting	17
4.1 Barnehagelæreren og traumer	17
4.1.1 Funn.....	18
4.1.2 Drøfting	20
4.2 Barnehagelæreren og foreldresamarbeid	23
4.2.1 Funn.....	23
4.2.2 Drøfting	26
5.0 Avslutning	29
Referanseliste	31
Vedlegg	34
Vedlegg1: Informasjons- og samtykkeskjema.....	34
Vedlegg2: Intervjuguide	37

1.0 Innledning

Ved utgangen av 2022 var det for første gang over 108 millioner mennesker i verden på flukt. Mennesker som på grunn av krig, konflikt, forfølgelse og alvorlige brudd på menneskerettighetene har sett seg nødt til å flykte (FN, 2023), fra alt de kjenner og holder kjært, i håp om et tryggere liv for seg selv og sine barn. Nettopp barna rammes ekstra hardt av krig og konflikt (Reddbarna, u.å.), og til tross for at barn utgjør i underkant av en tredjedel av verdensbefolkning, er nærmere halvparten av alle flyktninger barn (UNHCR, 2023). Ifølge psykolog Magne Raundalen trenger barn to ting; kjærlighet og orden på livet (Tveitereid et al., 2017, s.3). Når en har flukt som erfaringsbakgrunn er det god grunn til å tro at opplevelsen av orden er lite tilstedeværende, da mange barn under krig og flukt er vitne til, og blir utsatt for, umenneskelige handlinger. Handlinger som kan sette dype og langvarige spor, både psykisk og fysisk (Reddbarna, u.å.). Likeså vil det å skulle slå rot i et nytt land, hvor både språket, kulturen, normene og verdiene er annerledes fra det en selv kjenner, kunne bidra til at livet oppleves som både usikkert, uforutsigbart og utrygt.

1.1 Begrunnelse for valg av tema og problemstilling

«Lillesøsteren min, mamma og jeg var utenfor hytta vår da angrepet startet. Vi løp alt vi kunne opp mot fjellene, imens vi hørte bombene falle. Etter vi hadde løpt en stund, sa mamma at vi måtte legge oss ned på bakken. Vi var så redde der vi lå, og mamma forsøkte å legge litt av sarien sin over oss. Jeg tror hun prøvde å beskytte oss så godt hun kunne, med det hun hadde.»

Historien over tilhører min «søster». Hun kom til oss som enslig mindreaug flyktning, og ble en del av vår familie da vi begge var tidlig i tenårene. Bildet av to små jenter og en mamma som brer en tynn sari over barna sine mens krigshandlingene raser, har brent seg fast i meg og blitt med meg inn i voksenlivet. Ved å lære henne, og hennes fluktbakgrunn å kjenne, har barn på flukt blitt et tema som opptar og engasjerer meg. Dette engasjementet har vært et viktig bidrag for valget om å gå en barnehagelærerutdanning med vekt på flerkulturell forståelse, og ikke minst et viktig bidrag for valget om å rette bacheloroppgavens søkelys mot temaet «Barn med fluktbakgrunn i barnehagen». Dette er ikke bare en tematikk som står meg personlig nært, for som Kalkman & Kibsgaard formidler lever vi i en verden som preges av endring og

et stadig økende antall mennesker er på flukt (Kalkman & Kibsgaard, 2019, s.11). Dette vil også gjenspeiles i barnehagen, og tematikken er derfor av stor relevans for barnehagelærerprofesjonen.

Kunnskap vil ifølge Tveitereid et al. være en forutsetning for å kunne forstå hvordan en best kan legge til rette for at nyankomne barn får et godt liv i Norge (Tveitereid et al., 2017, s.42). Selv om jeg har møtt mange kunnskapsrike voksne i barnehagen, har jeg likevel fått et innblikk i hvordan ansattes holdninger og ulike forståelser kan påvirke hvordan en tenker om, og eventuelt møter barn med fluktbakgrunn i barnehagen. Disse praksisnære erfaringene har forsterket egen forståelse om at kunnskap alene ikke er nok, og har videre ledet til et ønske om en dypere innsikt i barnehagelærerens tanker, opplevelser og erfaringer knyttet til tematikken. Med bakgrunn i dette, ønsker jeg å undersøke hva barnehagelærere opplever at de behøver for å best kunne møte og ivareta barn med fluktbakgrunn i barnehagen. Selv om jeg også vil undersøke om barnehagelærerne sitter på eventuelle opplevelser av mangler for å kunne utøve en god praksis i møte med disse barna, vil ressursperspektivet løftes fram som undersøkelsens hovedfokus. Basert på dette har jeg formulert følgende problemstilling:

«Hvilken kompetanse opplever barnehagelærere et behov for å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?»

1.2 Oppgavens oppbygging

Bacheloroppgaven er delt inn i fem kapitler. Det første og innledende kapitlet gir en introduksjon til oppgaven, herunder begrunnelse for valg av tema og problemstilling. I det andre kapitlet presenteres oppgavens teoretiske forankring, som vil bestå av tre overordnede temaer med flere tilhørende underoverskrifter. I oppgavens tredje kapittel redegjøres det for prosjektets metode og hvilke valg og fremgangsmåter som er tatt. Kapittel fire består av funnene som er gjort, samt en drøfting av disse. I det femte og siste kapitlet avsluttes bacheloroppgaven.

2.0 Teoretisk forankring

I det kommende kapitlet presenteres oppgavens teoretiske forankring. Utvalget av de teoretiske perspektivene som presenteres er gjort på bakgrunn av problemstillingen og det innhentede datamaterialet. Selv om det er flere teoretiske perspektiver som kunne vært av relevans i denne sammenheng, har jeg avgrenset det teoretiske grunnlaget på bakgrunn av funn og oppgavens omfang. Som problemstillingen viser rettes oppmerksomheten mot kompetansebegrepet sett i lys av barnehagelærerens opplevelser og perspektiver.

Kompetansebegrepet danner derfor en overordnet ramme for det teoretiske grunnlaget, hvor *traumer og resiliens og foreldresamarbeid* i denne sammenheng forstås som en del av barnehagelærerens kompetanse.

2.1 Barnehagelærerens kompetanse

Barnehagelærerens kompetanse vil være viktig for å kunne forstå hvordan en kan ivareta flyktningfamilier på best mulig måte (Kibsgaard, 2019, s.64). Det finnes mange ulike definisjoner på kompetansebegrepet (NOU 2018: 2). Linda Lai nærmer seg begrepet med en forståelse av at kompetanse er bestående av komponentene kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger (Lai, 2021, s.44, i Iversen, 2023, s.148). Det er altså summen av disse komponentene som viser hvor kompetent arbeidsstyrken er (NOU 2018: 2).

2.1.1 Å være en kulturell brobygger

Som barnehagelærer vil en møte kulturell ulikhet. Og slik Schram poengterer er det barnehagelærerens ansvar, i samarbeid med barnehagens øvrige personale og barnas foreldre, å bygge en forenende bro som rommer alle. En bro fundamentert på respekt, åpenhet og nysgjerrighet (Schram, 2022, s.127). Begrepene respekt, åpenhet og nysgjerrighet kan alle knyttes til en del av det Schram omtaler som interkulturelle kompetanse. En slik kompetanse innebærer at barnehagelæreren har visse kunnskaper, herunder kulturkunnskap, kulturell selvbevissthet, kunnskap om språk og kommunikasjon. Videre vises det til at en må beherske ferdigheter som å se verden fra andres perspektiv, hensiktsmessig kommunikasjon, og å lytte og observere for å forstå. Barnehagelærerens verdier og holdninger vil i denne sammenheng innebære respekt, nysgjerrighet og åpenhet overfor andres kultur (Schram, 2022, s.124).

Som barnehagelærer vil kulturkunnskap være hensiktsmessig å ha i samspill med andre, men utviklingen av ens kulturelle selvbevissthet framheves også i denne sammenheng. Kulturell selvbevissthet innebærer bevissthet over hvordan egen kultur både har preget og formet ens verdier og væremåte, samt måten en forstår sine omgivelser på (Schram, 2022, s.125). Kulturen vil altså ha stor innvirkning på det enkelte menneskes identitet. Å inneha en forståelse for dette vil hjelpe en til å forstå hvordan kulturen også har påvirkning på andre menneskers handlinger, holdninger og valg (Iversen, 2023, s.144). Verdier, sett i lys av barnehagelærerens interkulturelle kompetanse, handler blant annet om å verdsette andres kultur og å se på det kulturelle mangfoldet som en ressurs. I dette ligger en nysgjerrighet og et ønske om å lære av og om andre, herunder andres liv, hva de mener, tror og tenker. Det innebærer videre at man er åpen for spørsmål og kritikk, og at en viser seg som endringsvillig (Schram, 2022, s.124). Kunnskap om språk og utviklingen av gode kommunikasjonsferdigheter, handler på sin side om å være tålmodig og lytte, og ikke minst om å kunne tolke og forstå verbale og kroppslige uttrykk. Dersom man ikke deler samme språk med den man kommuniserer med, bør en være særlig oppmerksom på hvordan den andre mottar det som blir sagt. Å gjenta det en har sagt, uttrykke seg på en annen måte, eller bruke kroppsspråket aktivt trekkes her fram som betydningsfullt (Schram, 2022, s.126).

2.1.2 Barnehagelærerens holdninger

Slik Osen og Heldal formidler, vil en som barnehagelærer måtte stå i krevende situasjoner i møte med familier som står i vanskelige livssituasjoner, eller som har et verdisyn som oppleves vanskelig å forstå. Egne holdninger og verdier, bevisste eller ubevisste, trekkes i den sammenheng fram som vesentlige påvirkningsfaktorer for hvordan vi møter slike situasjoner (Osen & Heldal, 2023, s.71). For som de videre utdyper vil måten vi uttrykker oss på, både verbalt og kroppslig, være påvirket av holdningene våre, herunder både de bevisste og ubevisste. I den forbindelse fremheves bevissthet og refleksjon over egne holdninger i møte med det som er ukjent fra en selv, som viktig (Osen & Heldal, 2023, s.73). Da vi som mennesker har et behov for å tolke og kategorisere våre omgivelser og de vi omgir oss med (Chrysochoou, 2004, i Salole, 2018, s.80), kan manglende bevissthet og refleksjon føre til en generalisering av forutinntatte forestillinger om bestemte grupper mennesker, basert på bruddstykker av virkeligheten, egne erfaringer og andres historier. En slik generalisering betegnes som stereotyper, mens fordommer beskrives som forutinntatte forestillinger og meninger rundt en person eller sak, basert på manglende kunnskap (Salole, 2018, s.80).

Gjennom refleksjon kan en bli bevisst på hvordan egen førforståelse og fordommer virker inn på måten man møter ulike situasjoner og mennesker på (Nergaard, 2022, s.82). For som Lund og Helgeland poengterer vil ens holdninger og fordommer påvirke nettopp ens handlinger (Lund & Helgeland, 2016, i Nergaard, 2022, s.82).

2.2 Traumer og resiliens

Når krigshandlingene raser, vil barn alltid være de som rammes hardest (Pearn, 2003, i Brubakk, 2023, s.54). Mange barn med fluktbakgrunn kan som følge av dette, bære på en vanskelig historie preget av tapserfaringer og vonde opplevelser (Brubakk, 2023, s.51). Barnehagen vil derfor, som Tveitereid et al. viser til, kunne møte barn med fluktbakgrunn som er traumatisert. For å kunne møte disse barna på best mulig måte, bør barnehagens ansatte inneha kunnskap om traumer (Tveitereid et al., 2017, s.46), og ikke minst møte barna traumesensitivt (Brubakk, 2023, s.58).

2.2.1 Omsorgsgiverens innvirkning

For barn på flukt kan verden oppleves som både utrygg og uforutsigbar (Brubakk, 2023, s.60). Å leve under slike omstendigheter over tid vil i ulik grad kunne prege barna, både psykologisk og atferdsmessig (Brubakk, 2023, s.52). Og dersom foreldrene opplever verden som veldig utrygg, vil også dette kunne smitte over på barna (Spilde, 2017, i Brubakk, 2023, s.59), da barna vil preges av hvordan foreldrene har det (Kibsgaard, 2019, s.67). Foreldrenes opplevelser og traumer vil i så måte ha stor innvirkning på barna, og kan i mange tilfeller slik Brubakk påpeker, kunne påvirke foreldrefunksjonen. Dette kan komme til uttrykk ved at foreldrene blir mindre sensitive for barnas behov, eller at de blir så irritable at barna opplever foreldrene som ustabile eller skremmende (Brubakk, 2023, s.59). I et barnehageperspektiv, vil det å møte foreldre med sensitivitet og empati, og ikke minst etterstrebe å se verden fra deres ståsted være svært betydningsfullt. Ved å møte foreldre som står i en vanskelig livssituasjon med en ikke-dømmende holdning, kan en som barnehagelærer være en god støttespiller for foreldrene, til barnets beste (Glaser, 2023, s.86).

2.2.2 Symptomer og reaksjoner

En usikker hverdag preget av redsel, manglende struktur og lite forutsigbarhet vil som Brubakk uttrykker, kunne øke effekten av de traumatiske opplevelsene som barn med

fluktbakgrunn kan ha erfart. For et barn som har opplevd traumer vil gode rutiner, forutsigbarhet og stabile voksne, slik være et viktig traumetiltak i barnehagen (Brubakk, 2023, s.60). Likeså vil det være svært viktig at barnehagens ansatte kan gjenkjenne symptomer og reaksjoner som kan være fremtredende hos barn som er traumatisert. Ifølge Fandrem kan slike symptomer komme til uttrykk i form av klenging, forstyrret mat- og søvnmønster, mareritt og separasjonsangst. Videre oppgis gjentakelseslek- og atferd, tilbaketrekking, passivitet, redsel, mistro og hjelpeløshet som mulige symptomer og reaksjoner (Fandrem, 2019, s.123). De vil også kunne streve med konsentrasjon og følelsesregulering, bli «lettantennelige» eller apatiske (Eide & Fladstad, 2020, i Brubakk, 2023, s.53).

2.2.3 Å forstå barnets atferd

I likhet med at det vil være viktig at barnehagens ansatte kan gjenkjenne symptomer, belyser Brubakk viktigheten av at disse barna møter voksne som prøver å se bak atferden (Brubakk, 2023, s.62). Gjør man det, kan man forstå at sinne kan være frykt, at uro kan være tegn på traumer og at en plutselig utagering eller atferdsendring kan være at et vondt minne ble trigget (Monahon, 1997, i Brubakk, 2023, s.62). Å forstå barnets atferd vil slik sikre en best mulig ivaretagelse av barnet, men dette vil kreve sensitivitet i tilnærmingen, og ikke minst stor grad av lydhørhet og nysgjerrighet for deres historie og opplevelser (Brubakk, 2023, s.52). Trygghet, relasjon og affektregulering utgjør selve fundamentet i det traumebevisste arbeidet med barn (Eide & Fladstad, 2020, i Brubakk, 2023, s.58). Ved å evne å møte barnet traumesensitivt, gir en disse barna mulighet til likeverd i barnehagen, slik at de kan utvikle seg og lære. Dette vil igjen bidra til å fremme integrering og sosialt bærekraftige praksiser (Brubakk, 2023, s.58).

2.2.4 Resiliens

Selv om barn med fluktbakgrunn kan ha vært vitne til, eller opplevd traumatiserende hendelser, er det likevel ikke sikkert at alle barn blir traumatisert som følge av slike hendelser (Tveitereid et al., 2017, s.24). Dette kan bero på hvilken grad av resiliens, også kalt psykologisk motstandskraft, barnet har (Brubakk, 2023, s.51). Resiliens kan i enkel forstand forklares som «god fungering tross risiko» (Borge, 2018, i Johannessen og Bakken, 2020, s.210). Barn er i denne sammenheng avhengig av at omsorgspersonene rundt hjelper dem til en opplevelse av trygghet og mest mulig forutsigbarhet. Trygge, stabile voksne kan i så måte hjelpe dem å regulere følelser, og ikke minst, gjøre verden forståelig (Brubakk, 2023, s.51-

52). Gode relasjoner gir med andre ord håp for positiv utvikling, til tross for at barna kan bære på mange negative erfaringer (Mørland, 2022, s.63). Gjennom anerkjennelse, veiledning, gode blikk og kjærlig støtte skapes det nemlig et mulighetsrom for positiv utvikling (Lund, 2019, i Mørland, 2022, s.63).

2.3 Foreldresamarbeid

I barnehagelovens formålsparagraf fastslås det at barnehagen skal, i nær forståelse og samarbeid med barnas hjem, ivareta og fremme barnas læring, danning, omsorg og lek som grunnlag for allsidig utvikling (Barnehageloven, 2008, § 1). Dette understrekes ytterligere i rammeplanen, hvor det vises til at barnehagen og foreldrene har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling. Det tydeliggjøres imidlertid at det er barnehagen som har ansvar for å legge til rette for samarbeidet og en god dialog med foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.29).

I lys av barnehageloven og rammeplanens fordring, vil det å sikre et godt samarbeid preget av god kommunikasjon og informasjonsflyt mellom barnehagen og barnets hjem i så måte forstås som grunnleggende for barnets trivsel og utvikling (Nordahl, 2007, i Glaser, 2023, s.105). Samtidig vil barns utvikling slik Glaser belyser, i stor grad knyttes til foreldrenes trivsel, og ikke minst tillit til barnehagen (Glaser, 2023, s.22). Trygghet og tillit kan i så måte sees på som bærebjelkene i et godt foreldresamarbeid (Thoresen, 2017, s.83). I dette ligger også anerkjennelse og toleranse for ulikhet, hvor en i samarbeidet etterstreber at alle foreldre opplever seg inkludert, sett og tatt hensyn til (Glaser, 2023, s.11).

2.3.1 Møtet med ulike foreldre

I møte med familier med fluktbakgrunn kan man kjenne på en usikkerhet og det kan oppleves vanskelig å vite hvordan man skal få etablert en god relasjon uten å «trække dem på tærne», slik Fandrem uttrykker. Hun viser videre til at en slik usikkerhet i møte med noe som er ukjent, først og fremst er normal reaksjon som det er greit å kjenne på. Det som imidlertid fremheves som viktig, er hvordan man forholder seg til denne usikkerheten (Fandrem, 2019, s.126-127). Gjervan belyser at en usikkerhet i møte med foreldre med ulik bakgrunn kan bero på en opplevelse av at kompetansen en besitter ikke er tilstrekkelig. Det er da viktig å møte alle foreldre, uansett bakgrunn, med at de nettopp er foreldre, og at en i den sammenheng ikke glemmer den kompetansen man har om dialog, relasjonsbygging og foreldresamarbeid

(Gjervan, 2023, s.139). Gjervan fremhever videre betydningen av åpen dialog og refleksjon innad i personalgruppen. Ved at personalet i fellesskap reflekterer over hva som oppleves som utfordrende og ikke minst hva som møter motstand hos den enkelte, skapes det rom for at barnehagen kan finne arbeidsmåter som bedre kan fremme og ivareta et godt foreldresamarbeid med ulike foreldre. Likeså vil slike refleksjoner og dialoger personalet imellom, kunne åpne for et delingsmiljø hvor en lærer av hverandres kunnskaper og erfaringer, og støtter hverandre i yrkesrollen (Gjervan, 2023, s.136-137).

2.3.2 Kommunikasjon, forventninger og fellesskap

Også for barnet kan det første møtet med barnehagen oppleves som krevende (Glaser, 2023, s.96). Å etterstrebe at tilvenningsperioden oppleves som trygg vil ifølge Kalkman være av særlig betydning i møte med barn med fluktbakgrunn, og det presiseres videre at det forventes tett oppfølging av både det nyankomne barnet og dets foreldre i denne perioden (Kalkman, 2019, s.149). I og med at foreldresamarbeid og forventninger til dette ikke er likt verden over (Spernes & Hatlem, 2019, s.246), fremhever Glaser god informasjon fra barnehagens side og en forventningsavklaring fra begge parter som viktig. Glaser legger imidlertid ekstra vekt på betydningen av å møte det nye barnet og dets foreldre med interesse og et åpent sinn (Glaser, 2023, s.96). Gjennom å spørre og vise interesse åpner man opp for et gjensidig og tillitsbasert samarbeid, som videre kan skape trygge og forutsigbare rammer for barnet (Tveitereid et al., 2017, s.18).

At foreldre har ulike forutsetninger for å forstå og gjøre seg forstått vil være et viktig hensyn å ta i foreldresamarbeidet (Spernes & Hatlem, 2019, s.247). Her trekker Tveitereid et al. frem betydningen av at kommunikasjonen mellom barnehage og hjem bør preges av tydelighet. Samtidig fremheves det at barnehagens ansatte bør evne å kommunisere på mange måter, for å i størst mulig grad kunne sikre at innholdet i det som formidles blir forstått av begge parter (Tveitereid et al., 2017, s.19). Thoresen fremhever at man i møte med foreldre med en annen kulturell bakgrunn må vise respekt, være lydhør og at det kreves innsikt, noe som forutsetter at barnehagens personale er bevisste, tydelige og trygge på egen kompetanse (Thoresen, 2017, s.169).

Da et godt foreldresamarbeid i stor grad vil bero på foreldrenes opplevelse av tilhørighet i barnehagen (Tveitereid et al., 2017, s.18), vil det å få foreldre til å føle seg velkommen, og

ikke minst anerkjenne deres ressurser, være av betydning (Glaser, 2023, s.82). Tveitereid et al. viser til at et viktig bidrag til inkluderingsarbeidet i barnehagen kan være å legge til rette for et godt samarbeid mellom norske foreldre og foreldre med fluktbakgrunn (Tveitereid et al., 2017, s.20). Videre kan barnehagen gjennom å arrangere ulike sosiale sammenkomster for foreldre- og barnegruppa, eksempelvis dagnader, sommerfester og lignende, skape et mulighetsrom for nettverksbygging, og ikke minst et inkluderende barnehagefellesskap for alle (Spernes & Hatlem, 2019, s. 195).

3.0 Metode

Det kommende kapitlet inneholder en presentasjon av oppgavens metode, herunder en begrunnelse for dette valget. Videre vil planlegging og gjennomføring av datainnsamling, samt analyse av datamaterialet bli belyst. Ytterligere redegjøres det for etiske betraktninger og en metodisk vurdering av kvaliteten på prosjektet.

3.1 Valg av metode

Vitenskapelig metode er framgangsmåter som anvendes for å gi svar på ulike typer problemstillinger innenfor forskning. Formålet er å framskaffe informasjon om det en undersøker, og ikke minst tilegne seg kunnskap om hvordan den innhentede informasjonen kan analyseres. Selv om det finnes flere former for metode, skiller en hovedsakelig mellom kvantitative og kvalitative metoder. Dette på bakgrunn av at kvantitative og kvalitative metoder baseres på ulik forskningslogikk og har ulike tilnærminger til hvordan data registreres og analyseres. En kvantitativ forskningsmetode vektlegger utbredelse og antall (Bergsland & Jæger, 2022, s.28), og metoden benyttes vanligvis når en ønsker å innhente målbar data fra et utvalg bestående av mange objekter. Undersøkelsens resultater fremstilles gjerne i form av tabeller, prosenter, grafer eller andre statistiske fremstillinger (Bergsland & Jæger, 2022, s.30-31). En kvalitativ forskningsmetode vektlegger på sin side betydning, og går i så måte mer i dybden av det som undersøkes. Forskningsresultatene fremstilles i form av tekst, og metoden benyttes når en ønsker å oppnå forståelse av sosiale fenomener og menneskelige uttrykk (Bergsland & Jæger, 2022, s.28-29).

Johannessen et al. fremhever studiens problemstilling som førende for valg av metode (Johannessen et al., 2021, s.51). Ettersom problemstillingen min søker svar på

barnehagelæreres opplevelser og erfaringer, falt valget derfor på en kvalitativ forskningsmetode med individuelle intervju som innsamlingsstrategi. For som Johannessen et al. videre formidler er kvalitative intervjuer en særlig egnet metode når en ønsker fylldige og detaljerte beskrivelser av informantens erfaringer, forståelser, følelser, meninger, holdninger og refleksjoner knyttet til et fenomen (Johannessen et al., 2021, s.106).

3.2 Planlegging av datainnsamling og valg av informanter

Et kvalitativt intervju kan gjennomføres på ulike måter. Intervjuguiden kan utformes slik at intervjuet får en strukturert, semistrukturert eller lite strukturert form (Bergsland & Jæger, 2022, s.34). Et semistrukturert intervju tar utgangspunkt i intervjuguiden som er utarbeidet på forhånd, men åpner i større grad for bevegelse i form av at spørsmål, temaer og rekkefølge kan variere (Johannessen et al., 2021, s.108). Da jeg hadde et ønske om at intervjuene skulle bære preg av fleksibilitet både i form av at informantene fikk mulighet til å løfte fram temaer som de opplevde som relevante, samt ha mulighet til å tilpasse spørsmålene ut ifra det informantene svarte, falt valget derfor på å utforme en semistrukturert intervjuguide. For å kunne vie all min oppmerksomhet mot informanten og dens ytringer, tok jeg tidlig valget om å benytte lydopptaker. Da stemme på lydopptak betraktes som en personopplysning (Bergsland & Jæger, 2022, s.49), må bruk av dette godkjennes av Sikt. I den forbindelse utformet jeg allerede i startfasen av planleggingen et informasjons- og samtykkeskjema og en intervjuguide, slik at jeg så tidlig som mulig kunne sende søknad til Sikt. Søknaden ble raskt godkjent, og jeg begynte dermed prosessen med å finne informanter som kunne tenke seg å delta i bachelorprosjektet.

Ettersom oppgavens problemstilling spør etter barnehagelæreres synspunkter og perspektiver, ble en strategisk utvelgelse av informanter et hensiktsmessig valg. En strategisk utvelgelse innebærer at en systematisk velger personer som innehar egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske for å kunne besvare problemstillingen (Thagaard, 2018, s.54). Å velge barnehagelærere som informanter var i så måte en selvfølge, men ettersom problemstillingen også rettes mot barn med fluktbakgrunn, så jeg det som nødvendig å finne barnehagelærere som har erfaring omkring denne tematikken. For å få adgang til felten tok jeg kontakt med flere ulike barnehager som har erfaring omkring arbeid med barn med fluktbakgrunn, og fikk til slutt tre barnehagelærere fra tre ulike barnehager som ønsket å delta i prosjektet. Alle hadde arbeidserfaring knyttet til tematikken, men i noe ulikt omfang.

3.4 Gjennomføring av datainnsamling

Å gi informantene informasjon om prosjektets formål, herunder hva datamaterialet skal brukes til, fremheves av Bergsland og Jæger som vesentlig for å kunne utvise redelighet og respekt (Bergsland & Jæger, 2022, s.43). I forkant av intervjuene sendte jeg i den sammenheng et informasjons- og samtykkeskjema, samt intervjuguiden med intervjuets hovedspørsmål til informantene. Dette for å sikre at informantene fikk innsyn i prosjektets formål og et oversiktlig innblikk i hva deres deltakelse ville innebære. Informantene mottok det samme informasjons- og samtykkeskjemaet i begynnelsen av intervjuet, slik at de fikk mulighet til å lese gjennom prosjektets formål, herunder deres rettigheter, før de signerte samtykkeskjemaet. Videre fremhever Thagaard betydningen av å etablere en tillitsfull og fortrolig atmosfære slik at informantene føler seg trygge nok til å dele egne opplevelser og erfaringer, som sentralt (Thagaard, 2018, s.99). I den forbindelse begynte jeg intervjuet med å stille noen oppvarmingsspørsmål før vi gikk i gang med hovedspørsmålene. Dette på bakgrunn av at jeg tenkte dette ville skape en mer avslappet og trygg atmosfære, noe som videre kunne bidra til at informantene i større grad ønsket å dele egne synspunkter omkring prosjektets tematikk.

Hvor intervjuet finner sted fremheves som en vesentlig faktor for hvordan intervjusituasjonen oppleves, da kjente omgivelser kan bidra til å skape tryggere rammer for den som skal intervjues (Thagaard, 2018, s.100). Å gi informantene mulighet til å medvirke til hvor intervjuet skulle finne sted var derfor en viktig forutsetning. To av intervjuene ble gjennomført på informantenes arbeidsplass, mens et av intervjuene ble gjennomført over et teamsmøte. I den sammenheng fikk jeg erfare hvilken betydning fysisk tilstedeværelse har for selve intervjusituasjonen. Det å sitte i samme rom skapte i større grad nærhet mellom meg og informanten, noe som videre gjorde det lettere å etablere en fortrolig kontakt og atmosfære. Selv om intervjuet som ble gjennomført over skjerm ga et rikt datamateriale, opplevde jeg likevel denne avstanden som utfordrende. Dette på bakgrunn av at manglende fysisk tilstedeværelse utfordret egen mulighet til å tolke informantens kroppsspråk, noe jeg opplevde førte til mindre flyt i samtalen. Selv om jeg i så måte møtte på noen utfordringer under gjennomføringen av datainnsamlingen, sitter jeg igjen med verdifulle erfaringer og positive opplevelser jeg ikke ville vært foruten.

3.5 Analyse av datamaterialet

På bakgrunn av at jeg valgte å benytte lydopptak under datainnsamlingen, var første steg i analysearbeidet å transkribere materialet fra de tre intervjuene. Hvert enkelt intervju ble transkribert to ganger, hvor jeg i første omgang transkriberte intervjuene ordrett, for så å renskrive materialet i form av å omformulere informantenes utsagn fra dialekt til bokmål. Etter transkripsjonen satt jeg igjen med flere sider med tekst, og slik Johannessen et al. viser til, vil det i den forbindelse være nødvendig å systematisere og organisere datamaterialet slik at en tilegner seg oversikt. Det handler altså om å redusere datamengden (Johannessen et al., 2021, s.153). I den sammenheng valgte jeg å benytte en kategorisk inndeling av det transkriberte datamaterialet, som vil si at en skaper et system i materialet. Dette gjøres ved at en markerer setninger eller avsnitt, og slik identifiserer ulike temaer (Johannessen et al., 2021, s.154). I den forbindelse leste jeg først gjennom transkripsjonene imens jeg noterte ned likhetstrekk i svarene fra informantene. Ut i fra dette identifiserte jeg fire ulike temaer, herunder *foreldresamarbeid*, *traumer*, *kommunikasjon* og *pedagogen*, som jeg videre fargekodet og markerte i de tre transkripsjonene. For å skape enda større grad av oversikt, fylte jeg inn de ulike temaene i en tabell, bestående av informantenes utsagn, samt egne tolkninger av disse vedsiden av. Ettersom problemstillingen søker innsikt i barnehagelæreres kompetanse, dannet kompetansebegrepet i denne sammenheng en slags overordnet ramme for de fire temaene.

3.6 Etiske retningslinjer

Bergsland og Jæger knytter forskerens etiske ansvar til de tre hovedprinsippene *informert samtykke*, *konfidensialitet* og *konsekvenser* (Bergsland & Jæger, 2022, s.47-49). I den forbindelse utarbeidet jeg et informasjons- og samtykkeskjema som informantene fikk i forkant av intervjuene. Et informasjons- og samtykkeskjema gir informantene informasjon om prosjektets overordnede mål, herunder informasjon om at deres deltakelse er frivillig og at de kan trekke deres samtykke når som helst uten at dette får noen konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2022, s.47). Da jeg som tidligere nevnt valgte å benytte lydopptaker under datainnsamlingen, måtte jeg grunnet personvernreglene søke om tiltalelse om dette til Sikt. Dette på bakgrunn av at en personopplysning defineres som enhver opplysning som kan knyttes til en person, herunder stemme på lydopptak (Bergsland & Jæger, 2022, s.49). I den sammenheng måtte jeg sende inn informasjons- og samtykkeskjema, intervjuguide, samt

opplyse om hvordan jeg skulle oppbevare informantenes personopplysninger. Som tidligere nevnt, ble denne søknaden raskt godkjent. Referansenummeret til vurderingen er: 892236.

Konfidensialitet innebærer slik Bergsland og Jæger viser til, at man ikke offentliggjør personlige opplysninger som medfører at informantenes identitet avsløres (Bergsland & Jæger, 2022, s.47). For å sikre informantenes konfidensialitet anonymiserte jeg deres personopplysninger ved å gi de følgende fiktive navn: barnehagelærer1, barnehagelærer2 og barnehagelærer3. Likeså benyttet jeg en diktafon uten tilgang til internett under intervjuene. Dette for å sikre at lydopptakene ikke kom på avveie. Disse lydopptakene ble slettet rett etter transkriberingen. Konsekvenser omhandler på sin side at man tar hensyn til mulige alvorlige eller urimelige belastninger for de som deltar i undersøkelsen (Fossheim, 2015, i Bergsland & Jæger, 2022, s.49). Det handler slik Thagaard belyser, om å unngå at forskningen forårsaker konsekvenser som er negative for deltakerne (Thagaard, 2018, i Bergsland & Jæger, 2022, s.49). Ved å anonymisere og slette lydopptakene etter transkriberingen, ble eventuelle negative konsekvenser for informantenes deltakelse unngått. Likeså fikk alle tre informantene tilbud om å lese gjennom sitt transkriberte intervju, slik at de fikk mulighet til å kontrollere at innholdet stemte overens med deres opplevelse.

3.7 Kvalitetsvurdering

En kvalitetsvurdering handler ifølge Bergsland og Jæger om å vurdere prosjektets kvalitet. Innenfor kvantitativ forskning spør man om forskningen er reliabel og valid. Innenfor kvalitativ forskning gis disse begrepene et noe annet innhold. Som et utgangspunkt vil man innen kvalitativ forskning si at reliabilitet handler om arbeidets pålitelighet, mens validitet knyttes til undersøkelsens troverdighet og overførbarhet (Bergsland & Jæger, 2022, s.43-44). Å teste undersøkelsens reliabilitet vil slik Johannessen et al. skriver være utfordrende innenfor kvalitativ forskning. Dette på bakgrunn av at det gjerne er samtalen som styrer datainnsamlingen, hvor en som forsker bruker seg selv som instrument (Johannessen et al., 2017, s.256). Å reflektere over hvilke erfaringer jeg har, og hvordan egne forforståelser kan virke inn på intervjusituasjonene ble derfor et viktig grep å ta i forkant av intervjuene. Ved å være bevisst egen forforståelse og eget ståsted, kunne jeg slik Dallan viser til, gjennomføre undersøkelsen på en så saklig måte som mulig (Dallan, 2012, i Bergsland & Jæger, 2022, s.30). Videre har det å gi en grundig og detaljert beskrivelse av valgene som er tatt i forbindelse med prosjektet vært svært viktig for meg. Som Johannessen et al. poengterer, vil

påliteligheten styrkes nettopp ved at man gir en detaljert og åpen beskrivelse av forskningsprosessen (Johannessen et al., 2021, s.256). Likeså tenker jeg at arbeidets pålitelighet styrkes ytterligere ved at jeg valgte å benytte en diktafon under datainnsamlingen, da en gjennom lydopptak sikrer at ingen informasjon går tapt (Thagaard, 2018, s.112).

Videre vil troverdighet blant annet handle om metoden anses som hensiktsmessig for å undersøke det den skal undersøke (Kvale & Brinkmann, 2015, i Bergsland & Jæger, 2022, s.44). Som tidligere nevnt søker oppgavens problemstilling etter barnehagelæreres opplevelser og erfaringer, og jeg så det derfor som mest hensiktsmessig å benytte intervju som innsamlingsmetode. Selv om jeg opplevde at informantene ga ærlige og detaljerte uttalelser, ser jeg likevel verdien av å benytte flere innsamlingsmetoder for å søke svar på oppgavens problemstilling. Hadde jeg eksempelvis benyttet både intervju og observasjon som innsamlingsstrategi, hadde jeg muligens fått et mer utfyllende bilde av hvordan barnehagelæreres kompetanse kommer til uttrykk praksis. For som Thagaard viser til, vil en gjennom intervju kunne tilegne seg innsikt i hvordan personer opplever og reflekterer over en situasjon, mens en gjennom observasjon kan få et innblikk i hvordan personer forholder seg til hverandre (Thagaard, 2018, s.11). I den forbindelse ser jeg helt klart verdien av å benytte flere innsamlingsmetoder, men på bakgrunn av oppgavens omfang og tidsbegrensning, ser jeg intervju som den mest hensiktsmessige metoden for å kunne besvare oppgavens problemstilling.

4.0 Funn og drøfting

I det kommende kapitlet presenteres funnene fra det innhentede datamaterialet. For å søke svar på bacheloroppgavens problemstilling: «*Hvilken kompetanse opplever barnehagelærere et behov for å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?*», vil undersøkelsens funn drøftes opp mot det teoretiske grunnlaget som er redegjort for i teorikapitlet. Funnene presenteres under følgende temaer: *Barnehagelæreren og traumer* og *barnehagelæreren og foreldresamarbeid*, med en tilhørende drøfting av hvert tema. Jeg vil referere til informantene som *Barnehagelærer1*, *Barnehagelærer2* og *Barnehagelærer3*.

4.1 Barnehagelæreren og traumer

Barnehagelærerens perspektiver på hvordan en best møter barn med fluktbakgrunn i barnehagen og i den forbindelse hvilken kompetanse de anser som nødvendig å inneha, var et viktig samtalefokus i alle de tre intervjuene. I lys av dette, tematiserte alle barnehagelærerne relativt raskt traumer som et felles og viktig fokus. Selv om intervjuene bar preg av at de hadde noe ulikt erfarings- og kunnskapsgrunnlag rundt tematikken, kunne alle de tre barnehagelærerne fortelle om erfaringer rundt det å møte barn og foreldre som er bærere av vonde opplevelser, og videre om hvordan dette kom til uttrykk i barnehagen. En fellesnevner hos alle informantene var betydningen av å være et medmenneske, og at man alltid må huske på den kompetansen en har tilegnet seg gjennom barnehagelærerutdanningen.

4.1.1 Funn

Barnehagelærer1 viste i denne sammenheng til betydningen av å inneha grunnleggende kunnskap om traumer, herunder hvilke symptomer en bør kunne gjenkjenne i møte med barna og deres foreldre. Å ha grunnleggende kunnskap om traumer, og følgelig kunnskap om hvordan traumer kan komme til uttrykk, så hen i nær sammenheng med det å bedre kunne forstå og støtte barnet. Å vite hvordan man møter barn med traumer, og å utøve en praksis som baseres på traumebevisst omsorg, ble imidlertid fremhevet som viktigst. Hen forteller videre at det handler om å være en omsorgsperson, både i møte med barna og deres foreldre. Barnehagelærer1 sier: «*For du får ikke bare et barn, du får en hel familie som du må følge opp*». Hen forstår dette ved at man må kunne en hel del, samtidig som man må evne å se hvert enkelt barn og forelder. Hen sier: «*Man må alltid huske på at det er **det** barnet, **den** familien du møter, og at det er **dem** du må lytte til, og snakke med*». Barnehagelærer1 løfter videre fram betydningen av å være bevisst på at både barn og foreldre kan bruke tid på å åpne seg, og at traumer som ikke er bearbeidet ved familiens ankomst til Norge kan overskygges av lykke og opplevd trygghet under den første tiden i det nye landet. Hen forteller i den sammenheng om sine erfaringer omkring det å møte foreldre som er svært traumatiserte, og hvordan dette kan gå ut over deres omsorgsevne.

Barnehagelærer2 forteller om verdien av å tørre å være direkte i kommunikasjon med familiene for å få større forståelse for hva barnet og deres foreldre har opplevd. Hen viser her til at kunnskap om familiers flukthistorie kan hjelpe en til å forstå barnet, og sier at dette også kan bidra til at man får innsyn i mulige triggere som eksempelvis lukt og lyd.

Barnehagelærer2 trekker i den forbindelse fram refleksjon og deling av erfaringer og

kunnskap innad i personalgruppen som vesentlig, da hen mener dette vil skape en felles forståelse og praksis, som videre vil kunne støtte barn og familier med fluktbakgrunn. Barnehagelærer2 gir videre flere eksempler på hvordan uregulert atferd hos barn som bærer på tunge opplevelser, eksempelvis sterk frustrasjon og manglende konsentrasjon, også kan ha en innvirkning på de voksne i barnehagen. Barnehagelærer2 sier: *«Man blir jo litt frustrert, og da må man jo snakke sammen. Slik at man kan finne ut hva vi kan gjøre for å ikke ha det så vanskelig»*. Å snakke om hvordan man skal møte barns atferd og etterstrebe en felles forståelse hos de voksne belyser Barnehagelærer2 som vesentlig, også i denne sammenheng. Hen sier videre: *«For barnet er ikke vanskelig, men det har det vanskelig»*. Barnehagelærer2 forteller om både krevende møter, men også om møter med barn som til tross for svært vonde erfaringer kan oppleves som sterke. Hen sier: *«Barnet var ganske tøff i topplokket, uten å være for tøff. Var ganske sterk på en måte»*. Dette ser Barnehagelærer2 i nær sammenheng med hvilke ressurser foreldrene innehar, og deres påvirkning på barnets opplevde trygghet.

Barnehagelærer3 forteller om opplevelsen av å føle seg uforberedt i møte med barn som bærer på vonde opplevelser som følge av flukt. Hen sier: *«Jeg følte meg ikke forberedt. Jeg følte jeg manglet kompetansen og kunnskapen, da det nesten ikke hadde vært et tema gjennom studiet. Selv om vi var innom det, følte jeg ikke at man hadde pratet om hvordan man skal møte barn som har en slik erfaring»*. I den forbindelse trekker hen blant annet fram verdien av å snakke sammen innad i personalgruppen, da hen mener dette kan bidra til å trygge både seg selv og hverandre i møte med barn som bærer på slike vonde opplevelser. Barnehagelærer3 forteller her om at det å møte barn med slike erfaringer kan være svært emosjonelt krevende å stå i som barnehagelærer. Hen sier: *«Jeg visste at det kom til å bli krevende, men jeg var kanskje ikke forberedt på hvor tøft emosjonelt det skulle bli»*, og trekker i den sammenheng fram betydningen av selvrefleksjon som verktøy for å kunne bearbeide følelsene som oppstår i en selv. Dette ser Barnehagelærer3 i nær sammenheng med det å være «rustet» til å møte barn som er traumatiserte. Hen viser her til at man kan møte mye forskjellig, og at det ikke alltid trenger å være så lett å se hvordan barn har det inni seg. Hen utdyper: *«Jeg har møtt barn som er apatiske og barn som er utagerende. Noen viser ingenting av hvordan de har det på utsiden, mens noen er veldig klengete eller har sterk separasjonsangst. Så det er viktig å være klar over at du kan møte mye forskjellig, og at du er rustet til å bearbeide disse opplevelsene»*. I denne sammenheng påpeker Barnehagelærer3 det å kunne se bak barnets atferd som vesentlig, da hen forteller at et barn som er utagerende, kanskje egentlig er utrygt. Her trekker hen også fram foreldrenes omfang av traumer og trygghet som essensiell med

tanke på hvordan barna får det, samt hvordan dette kan komme til uttrykk i deres atferd. Hen legger stor vekt på betydningen av å skape en trygg relasjon, men forteller samtidig at man må være klar over at det kan ta lang tid å bygge opp trygghet og tillit hos barn som har med seg traumer eller vonde opplevelser. Hen sier: «*Det kan ta ganske lang tid å bygge opp tilliten til noen som kanskje har opplevd å bli misbrukt eller har blitt møtt av mennesker som misbraker tilliten din*». Barnehagelærer³ uttrykker i denne sammenheng at det å være trygg i egen rolle som barnehagelærer, og verdien av tid og tålmodighet er vesentlige faktorer.

4.1.2 Drøfting

Mange barn med fluktbakgrunn vil være bærere av en historie preget av tapserfaringer og vonde opplevelser (Brubakk, 2023, s.51). At barnehagen innehar kunnskap om traumer, vil derfor slik Tveitereid et al. poengterer være vesentlig for å kunne møte barn med fluktbakgrunn på best mulig måte i barnehagen (Tveitereid et al., 2017, s.46). For som Brubakk formidler vil barn som lever under vanskelige omstendigheter over tid kunne preges av dette både psykologisk og atferdsmessig (Brubakk, 2023, s.52). Selv om informantene hadde noe ulikt erfaringsgrunnlag, og dermed noe ulike innfallsvinkler til tematikken, tolker jeg mine funn dithen at alle informantene så på det å inneha kunnskap om traumer, herunder kjennskap til hvordan traumer kan komme til uttrykk, som vesentlig for å kunne støtte og forstå barn med fluktbakgrunn. For som Fandrem hevder er det svært viktig at barnehagens personale evner å gjenkjenne symptomer og reaksjoner hos barn som er traumatiserte (Fandrem, 2019, s.123). I lys av dette tematiserer Barnehagelærer³ at det nødvendigvis ikke trenger å være så lett å se hvordan barn har det inni seg, da barn som bærer på vonde opplevelser ikke trenger å vise hvordan de har det på utsiden. Jeg tolker dette som at informanten har gjennom sine erfaringer tilegnet seg kunnskap om hvordan symptomer og reaksjoner hos barn som er traumatiserte kan komme til uttrykk, da hen videre viser til erfaringsbaserte eksempler på å møte barn som både er apatiske, utagerende, klengete eller som viser sterk separasjonsangst. Klenging og separasjonsangst er symptomer som også nevnes av Fandrem (Fandrem, 2019, s.123), mens det å være apatisk, streve med konsentrasjon, følelsesregulering og bli «lettantennelig» oppgis av Brubakk som mulige symptomer og reaksjoner (Eide & Fladstad, 2020, i Brubakk, 2023, s.53). Nettopp konsentrasjonsvansker og frustrasjon nevnes som eksempler av Barnehagelærer², men uten at dette direkte omtales som symptomer på traumer. Barnehagelærer¹ uttrykker også betydningen av å inneha kunnskap om hvilke symptomer en bør kunne gjenkjenne, men

vektlegger imidlertid det å vite hvordan man møter traumatiserte barn og det å utøve en praksis som baseres på traumebevisst omsorg som særlig vesentlig.

Bærebjelkene i det traumebevisste arbeidet med barn er trygghet, relasjon og affektregulering (Eide & Fladstad, 2020, i Brubakk, 2023, s.58). Selv om dette ikke nevnes spesifikt hos alle informantene, tolker jeg likevel at dette ligger til grunn for deres forståelse og arbeid. For som funnene viser, fremhever Barnehagelærer1 traumebevisst omsorg, hvor Barnehagelærer3 viser til betydningen av å skape trygge relasjoner, mens Barnehagelærer2 viser til forståelsen av at et barn ikke er vanskelig, men har det vanskelig. For gjennom å forstå barnets atferd sikrer en slik Brubakk formidler, en best mulig ivaretagelse av barnet. Dette krever imidlertid sensitivitet, lydhørhet og nysgjerrighet overfor barnets opplevelser og historie (Brubakk, 2023, s.52). I mine funn tematiserer Barnehagelærer2 nettopp det å ha kunnskap om familiens flukthistorie som vesentlig for å bedre kunne forstå barnet. Det legges i den forbindelse stor vekt på betydningen av å tørre å være direkte i dialog med familiene. Å tørre å være direkte tolker jeg i denne sammenheng som å være nysgjerrig, nettopp for å kunne tilegne seg en større forståelse for hva barnet har opplevd. Sensitivitet nevnes ikke direkte av informanten i denne sammenheng, men da Barnehagelærer2 videre tematiserer det å være bevisst mulige triggere kan dette tolkes dithen at sensitivitet og lydhørhet ligger til grunn.

For å forstå barnets atferd og slik også sikre en best mulig ivaretagelse av barnet (Brubakk, 2023, s.52), fremhever Brubakk betydningen av voksne som prøver å se bak atferden (Brubakk, 2023, s.62). Først da kan man forstå at sinne kan være frykt og at uro kan være tegn på traumer (Monahan, 1997, i Brubakk, 2023, s.62). Å evne å se bak barnets atferd blir tydelig fremhevet hos Barnehagelærer3 som forteller at et barn som utagerer snarere kan handle om at barnet er utrygt. Jeg tolker informantens utsagn dithen at det å møte barn som eksempelvis har utagerende atferd med en forståelse av hva som ligger bak, kan gjøre en forskjell med tanke på hvordan en møter barnet og hvilke følelser det kan vekke i en selv. For som mine funn videre viser, løfter Barnehagelærer2 fram hvordan uregulert atferd hos barn, kan ha innvirkning på de voksne i barnehagen. Barnehagelærer2 uttrykker her at man som voksen kan kjenne på frustrasjon, og løfter i den sammenheng fram betydningen av god kommunikasjon innad i personalgruppen for å bedre kunne forstå hvordan man best kan møte barnets atferd. Ifølge Gjervan vil åpen dialog og refleksjon innad i personalgruppen skape rom for bevisstgjøring rundt det som oppleves som utfordrende, og videre hva som møter motstand hos den enkelte. Selv om Gjervan ser dette i lys av at det vil kunne åpne for at

barnehagen kan finne arbeidsmåter som bedre ivaretar et godt foreldresamarbeid (Gjervan, 2023, s.136-137), tolker jeg dette som at det også kan være gjeldende for å kunne forstå hvordan man best kan møte barnets atferd. For som Gjervan videre skriver, vil slike dialoger og refleksjoner innad i personalet kunne åpne for et delingsmiljø hvor en støtter hverandre i yrkesrollen gjennom å lære av hverandres kunnskaper og erfaringer (Gjervan, 2023, s.136-137). Verdien av å snakke sammen innad i personalgruppen, for slik å trygge hverandre i møte med barn som bærer på vonde opplevelser, løftes også fram av Barnehagelærer3. Selv om Barnehagelærer2 og Barnehagelærer3 sine utsagn i så måte kan sees i lys av hverandre, ser Barnehagelærer3 imidlertid dette i nær sammenheng med å kunne bearbeide følelsene som oppstår i en selv, da hen uttrykker at det kan være svært emosjonelt krevende å møte barn med slike erfaringer.

At barnas foreldre har innvirkning på hvordan barna har det blir slik mine funn viser, trukket fram av alle informantene, dog også her med ulike innfallsvinkler. Dersom barnas foreldre opplever verden som svært utrygg, vil dette kunne virke inn på barna (Splide, 2017, i Brubakk, 2023, s.59). For slik Kibsgaard hevder, vil barna påvirkes av hvordan foreldrene har det (Kibsgaard, 2019, s.67). Barnehagelærer3 trekker fram hvordan foreldrenes omfang av traumer, herunder trygghet, nettopp vil være vesentlig med tanke på hvordan barna får det. Dette synet tolker jeg at Barnehagelærer1 deler, da hen tematiserer hvordan sterkt traumatiserte foreldre kan føre til en manglende omsorgsevne. Slik Brubakk skriver vil foreldrenes traumer kunne påvirke foreldrefunksjonen, og i så måte ha stor innvirkning på barna. Foreldrene kan bli mindre sensitive for barnas behov, eller bli så irritable at de kan framstå som ustabile eller skremmende for barna (Brubakk, 2023, s.59). Glaser framhever det å møte foreldre med en ikke-dømmende holdning, sensitivitet og empati, og å strebe etter å se verden fra deres ståsted. Som barnehagelærer kan en slik være en god støttespiller for foreldrene, til barnets beste (Glaser, 2023, s.86). Barnehagelærer1 tematiserer nettopp det å være en omsorgsperson for hele familien, og at man må evne å se hvert enkelt familiemedlem. Jeg tolker informantens utsagn dithen at en gjennom å omfavne hele familien, nettopp kan slik Glaser hevder, være en støttespiller også for foreldrene, med barnets beste som mål.

Barnehagelærer2 nevner også foreldrenes påvirkning på barnet og dets opplevde trygghet, men ser dette i lys av foreldrenes positive innvirkning. Informanten trekker her fram hvordan barn til tross for belastende erfaringer kan oppleves som sterke, og ser dette i nær sammenheng med foreldrenes ressurser. Selv om informanten ikke selv nevner begrepet

resiliens, tolker jeg informantens utsagt dithen at det å være sterk til tross for svært vonde erfaringer, kan være et uttrykk for nettopp resiliens. Resiliens kan forstås som psykologisk motstandskraft (Brubakk, 2023, s.51), og kan i enkel forstand defineres som «god fungering tross risiko» (Borge, 2018, i Johannessen og Bakken, 2020, s.210). I den sammenheng hevder Brubakk at barns resiliens avhenger av omsorgspersonenes hjelp til opplevelse av trygghet, til å regulere følelser og å gjøre verden forståelig (Brubakk, 2023, s.52). Barnehagelærer³ nevner heller ikke barns resiliens spesifikt, men fremhever snarere betydningen av å være trygg i egen rolle som barnehagelærer i møte med barn som bærer på traumer eller vonde opplevelser. Og følgelig, tålmodighet og tid som vesentlig for å kunne bygge opp trygghet og tillit hos barn som kan ha møtt mennesker som har misbrukt deres tillit. Informantens utsagn tolker jeg dithen at en gjennom å være en trygg, stabil og tålmodig barnehagelærer kan bistå barnet med å bygge psykologisk motstandskraft, for som Mørland hevder vil gode relasjoner gi håp for positiv utvikling, til tross for mange vonde erfaringer (Mørland, 2022, s.63). For slik det videre hevdes, kan man gjennom anerkjennelse, kjærlig støtte, gode blikk og veiledning, skape et mulighetsrom for positiv utvikling (Lund, 2019, i Mørland, 2022, s.63).

4.2 Barnehagelæreren og foreldresamarbeid

Ved spørsmål om hva informantene opplevde som viktig for å kunne utøve en god praksis i møte med barn med fluktbakgrunn, herunder hvilken kompetanse de anså som nødvendig å inneha, tematiserte alle informantene foreldresamarbeid som vesentlig. I barnehageloven fastslås det at samarbeidet mellom barnehagen og barnas hjem skal bidra til ivaretagelsen av barnas læring, danning, omsorg og lek som grunnlag for barnas allsidige utvikling (Barnehageloven, 2008, § 1). Ifølge Nordahl vil et samarbeid preget av god kommunikasjon og informasjonsflyt kunne forstås som grunnleggende for nettopp barnets trivsel og utvikling (Nordahl, 2007, i Glaser, 2023, s.105). I lys av dette, viser mine funn at god kommunikasjon var noe alle informantene vektla. Selv om intervjuene også her bar preg av at informantene hadde noe ulikt erfaringsgrunnlag, og slik noe ulike innfallsvinkler til tematikken, fremheves tid, forståelse, lydhørhet og trygghet som viktige elementer hos alle tre.

4.2.1 Funn

Barnehagelærer¹ legger stor vekt på å legge til rette for at familien får et godt møte med den norske barnehagen, gjennom blant annet å sørge for tett oppfølging og hyppige samtaler, og

da særlig i den første tiden. Hen sier: *«Noe av det første vi gjør er å forklare hva en norsk barnehage er, og hvordan det fungerer»*. Barnehagelærer1 uttrykker i den sammenheng at man i møte med ulike familier bør ha forståelse for at de kommer fra en helt annen kultur, og at den norske kulturen derfor kan oppleves som ukjent. Hen utdyper at en ikke kan forvente at de har samme erfaringer og opplevelser som oss som er født i Norge, og at det derfor kan være greit å vite noe om familiens kulturbakgrunn. Å bli kjent med familiens kultur, mener Barnehagelærer1 også handler om en gjensidighet. Hen forteller at det ikke bare er den nyankomne familien som skal bli kjent med den norske kulturen, men at også barnehagen bør ønske å bli kjent med deres. Samtidig understreker Barnehagelærer1 at det er viktig at en er bevisst på at alle familier vil være ulike, uavhengig av deres kulturbakgrunn. Hen legger her vekt på at en bør være interessert i familiens opplevelse, og videre ha mot til å spørre, vise at en bryr seg og tørre å gi av seg selv. Å etterstrebe en god dialog, hvor en evner å tilpasse seg og bruke god tid ser Barnehagelærer1 som særlig viktig i denne sammenheng. Hen sier: *«Det handler om det å være nær, og trygge hele familien. Det å ta det etter familien sitt tempo, og hvordan de reagerer. Man skal lytte»*. Barnehagelærer1 kommer her med flere eksempler, men viser særlig til betydningen av at både barnet og dets foreldre trygges i tilvenningsperioden. Hen sier: *«Noen barn trenger at foreldrene er der lengre enn andre.»*, og utdyper videre: *«Man vet jo at det gagnar at barnet blir trygt før foreldrene går, og foreldrene skal jo også være trygge»*.

I likhet med Barnehagelærer1 forteller Barnehagelærer2 om verdien av tett oppfølging, hyppige samtaler og det å trygge hele familien. Når et barn med fluktbakgrunn starter i barnehagen, forteller Barnehagelærer2 at de legger til rette for foreldresamtaler med et fokus på en forventningsavklaring og utveksling av informasjon om hvordan den norske barnehagen er, samt hvilke erfaringer foreldrene har med seg fra sitt hjemland. Hen viser i denne sammenheng til at det å være bevisst på eventuelle kulturforskjeller og ha en god dialog rundt dette er viktig. Hen utdyper: *«Vi snakker sammen om hva vi i barnehagen gjør, hva familien er vant til, og hvordan vi kan gjøre ting sammen»*. Ved spørsmål om hva informantene opplever som særlig viktig for å kunne utøve en god praksis i møte med barn med fluktbakgrunn, fremhever Barnehagelærer2 det å være en brobygger, både for barna og deres foreldre. Hen sier: *«Det å få foreldrene inn, å inkludere dem i gjengen, det er veldig viktig. For hvis barnet ser at de andre foreldrene snakker med mammaen og pappens dens, og at de har det fint, så har barnet det fint også»*. Barnehagelærer2 forteller at det å legge til rette for ekstra møtepunkter i barnehagen, eksempelvis kaffebesøk med alle foreldrene, er noe hen i denne

sammenheng ser på som viktig. At alle er en del av fellesskapet, både i og utenfor barnehagen, ser Barnehagelærer2 på som svært betydningsfullt for at barnet og dets foreldre skal kunne integreres og inkluderes i det norske samfunnet.

Ved spørsmål vedrørende hva Barnehagelærer3 opplever som viktig for å kunne utøve en god praksis i møte med barn med fluktbakgrunn, fremhever også Barnehagelærer3 betydningen av et godt foreldresamarbeid. Det å få foreldre til å føle seg velkommen og kjenne på en tilhørighet til barnehagen ser Barnehagelærer3 på viktig. Hen vektlegger videre at man i oppstartsfasen etterstreber å bli kjent med foreldrene, og at foreldrene blir trygge på hva barna deres møter i barnehagen. Barnehagelærer3 vektlegger også det å ha en bevissthet overfor hvilken betydning ulik kultur og språk kan ha, og understreker i den sammenheng at man må være konkret og tydelig i egen kommunikasjon, uten å diskriminere eller ha en nedsettende tone, dette for å unngå misforståelser. At en selv er bevisst på hvilke holdninger og verdier en har i møte med foreldre med fluktbakgrunn, er noe Barnehagelærer3 setter ord på. Hen sier: *«Foreldre som er flyktninger er like forskjellige som alle foreldre»*, og viser videre til sine tidlige erfaringer hvor hen ble klar over egne underliggende holdninger og tanker knyttet til hva det vil si å være en flyktning. Barnehagelærer3 sier: *«Jeg tenker jo om meg selv at jeg ikke har noen dårlige holdninger eller fordommer. Men så møter man seg selv der likevel, at man har litt stereotypiske tanker. Men det er jo rett og slett for at man ikke har nok erfaring og kunnskap om hva det vil si å ha den kulturen, erfaringen eller bakgrunnen med seg»*. Barnehagelærer3 understreker i den sammenheng betydningen av bevisstgjøring for å ha mulighet til å bli klar over egne holdninger og verdier før man møter foreldre og barn med en slik bakgrunn. Barnehagelærer3 forteller videre at det å møte foreldre med fluktbakgrunn vil kreve mer av deg som barnehagelærer. Barnehagelærer3 sier: *«Jeg vil si at det krever en del mer av deg, i forhold til det å være mer tilstede. Du må være mye mer bevisst på eget kroppsspråk og hvordan du opptrer i møte med foreldrene»*. Hen ser dette i med å være bevisst på at foreldre med en flukthistorie er i en sårbar livssituasjon, og at de i den forbindelse kan ha et større behov for at man er en trygg barnehagelærer. Evnen til å kommunisere nonverbalt, og inneha en bevissthet over hvordan eget kroppsspråk kan virke inn på den man kommuniserer med, framheves i denne sammenheng som en viktig kompetanse av Barnehagelærer3. Barnehagelærer3 forteller videre om hvordan egen usikkerhet kan føre til at en blir reservert i møte med foreldre som bærer på en slik historie. Hen utdyper og sier at dette kan handle om barnehagelærerens redsel for å ikke forstå, være respektløs eller tråkke over foreldrenes grenser. Hen sier: *«At man blir så redd for å gjøre noe*

feil, at man lar vær å spørre eller å prøve å forstå». Barnehagelærer3 understreker her at det å heller spørre en gang for mye, enn å la være å ta de viktige samtaleene er avgjørende.

4.2.2 Drøfting

Selv om rammeplanen fastslår at barnehagen og barnas hjem har et felles ansvar for å ivareta barnas trivsel og utvikling, tydeliggjøres det at det er barnehagen som skal tilrettelegge for samarbeid og god dialog med foreldrene (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.29). Mine funn viser at alle informantene vektlegger betydningen av å etablere et godt foreldresamarbeid, herunder å legge til rette for god dialog. Både Barnehagelærer1 og Barnehagelærer2 trekker i denne sammenheng fram verdien av tett oppfølging og hyppige samtaler, og da særlig i tilvenningsperioden. Da begge informantene videre belyser betydningen av å trygge hele familien, tolker jeg dette dithen at tett oppfølging og hyppige samtaler kan forstås som en sentral faktor med tanke på familiens opplevde trygghet. Barnehagelærer3 løfter også fram betydningen av at foreldrene skal bli trygge på hva barnet møter i barnehagen. Ut i fra disse funnene, tolker jeg at alle informantene ser foreldrenes opplevde trygghet i møte med barnehagen som en vesentlig faktor for at barnet skal få en god og trygg start i barnehagen. For slik Glaser formidler, kan det første møte med barnehagen oppleves som krevende for barn (Glaser, 2023, s.96). Å etterstrebe at barnets tilvenningsperiode oppleves som trygg, vil slik Kalkman skrive være av særlig betydning for barn med fluktbakgrunn, hvor det i denne sammenheng også presiseres at denne perioden innebærer en forventning om at barnehagen følger opp den nyankomne familien tett (Kalkman, 2019, s.149). I det jeg tolker som en forlengelse av å skape en trygg barnehagehverdag for hele familien, ser Barnehagelærer2 på det å være en brobygger som særlig viktig. Jeg tolker det dithen at informanten ser på det å skape et inkluderende fellesskap hvor alle foreldrene inkluderes, både i og utenfor barnehagen som en svært viktig faktor. Barnehagelærer2 viser her til verdien av å legge til rette for sosiale møtepunkter hvor alle foreldrene kan delta. Dette synet tolker jeg at også Barnehagelærer3 deler, da hen fremhever betydningen av at foreldre føler seg velkommen og kjenner på en tilhørighet til barnehagen. For som Tveitereid et al. formidler vil et godt foreldresamarbeid bero på foreldrenes opplevelse av tilhørighet i barnehagen (Tveitereid et al., 2017, s.18). Å tilrettelegge for sosiale sammenkomster for foreldre- og barnegruppa, vil nettopp være et viktig bidrag for å skape et inkluderende barnehagefellesskap for alle (Spernes & Hatlem, 2019, s.195).

Et godt samarbeid omfatter ifølge Glaser, anerkjennelse og toleranse for ulikhet. Det handler om å etterstrebe at alle foreldre opplever seg sett, inkludert og tatt hensyn til (Glaser, 2023, s.11). At man som barnehagelærer evner å bygge en forenende bro, fundamentert på respekt, åpenhet og nysgjerrighet, vil slik Schram framhever, i så måte være vesentlig (Schram, 2022, s.127). Jeg tolker mine funn dithen at alle informantene viser en toleranse og forståelse for ulikhet i møte med foreldre med fluktbakgrunn, dog med ulike innfallsvinkler.

Barnehagelærer1 fremhever betydningen av det jeg tolker som å ha forståelse for hvordan kulturell ulikhet kan virke inn på samarbeidet i møte med ulike familier. Ifølge informanten handler dette om å være bevisst på at man ikke nødvendigvis deler de samme erfaringene og opplevelsene, og at det i den forbindelse vil være viktig å tilegne seg kunnskap om familiens kulturbakgrunn. Slik Schram påpeker vil kulturkunnskap være hensiktsmessig å inneha i møte med andre. Samtidig fremheves kulturell selvbevissthet som vesentlig, da det å inneha forståelse for hvordan egen kultur preger ens væremåte og verdier (Schram, 2022, s.125), også vil hjelpe en til å forstå kulturens innvirkning på andre menneskers handlinger, holdninger og valg (Iversen, 2023, s.144). Barnehagelærer1 viser her til at en gjensidig forventningsavklaring mellom barnehagen og barnets foreldre bør finne sted. For som Glaser formidler vil god informasjonsflyt og en forventningsavklaring fra både barnehagen og barnets foreldre være viktig (Glaser, 2023, s.96), da foreldresamarbeid og forventninger til dette ikke er likt verden over (Spernes & Hatlem, 2019, s.246). Jeg tolker Barnehagelærer1 sitt utsagn dithen at det å åpne for en gjensidig forventningsavklaring også vil åpne for at foreldrene kan bli kjent med den norske barnehagen, og at barnehagen kan bli kjent med foreldrenes tidligere erfaringer og kultur. Å legge til rette for foreldresamtaler med fokus på en forventningsavklaring og utveksling av informasjon blir også løftet fram av Barnehagelærer2. Ifølge informanten handler det i likhet med Barnehagelærer1 om å åpne for at foreldrene får informasjon om hvordan den norske barnehagen er, og at en som barnehagelærer kan bli kjent med familiens tidligere erfaringer. Barnehagelærer2 viser her til viktigheten av å være bevisst på eventuelle kulturelle forskjeller, og videre til betydningen av å tilrettelegge for en god dialog rundt dette. Barnehagelærer1 formidler imidlertid viktigheten av å være bevisst på at alle familier er ulike, uavhengig av kulturbakgrunn. Informanten vektlegger i den forbindelse betydningen av å spørre og vise det jeg tolker som en genuin interesse for den enkelte families opplevelse. Det å møte barnet og dets foreldre med interesse og et åpent sinn vektlegger også Glaser som særlig betydningsfullt (Glaser, 2023, s.96). Jeg tolker derfor informantens utsagn som at dette også handler om å skape et godt foreldresamarbeid, til barnets beste. For som Tveitereid et al. formidler vil man gjennom å

vide interesse og spørre, åpne for et gjensidig og tillitsbasert samarbeid, som videre kan bidra til å skape trygge rammer for barnet (Tveitereid et al., 2017, s.18).

I likhet med Barnehagelærer 1 og 2, fremhever også Barnehagelærer3 at bevissthet overfor kulturens betydning vil være vesentlig, men legger her til betydningen av språk og det å være tydelig i egen kommunikasjon for å unngå misforståelser. Ifølge Tveitereid et al. bør kommunikasjonen mellom barnehagen og barnas foreldre preges av nettopp tydelighet. De formidler videre at barnehagens ansatte bør evne å kommunisere på mange måter, da dette i større grad vil sikre at innholdet i det som formidles blir forstått av begge parter (Tveitereid et al., 2017, s.19). Barnehagelærer3 trekker også fram evnen til å kunne kommunisere på ulike måter som en viktig kompetanse, men ser dette imidlertid i nær sammenheng med hvordan eget kroppsspråk kan virke inn på den man kommuniserer med. Å inneha kunnskap om språk og å mestre ferdigheter som bidrar til hensiktsmessig kommunikasjon (Schram, 2022, s.124), handler ifølge Schram om evnen til å lytte, tolke og forstå verbale og kroppslige uttrykk. I dette ligger også en bevissthet og oppmerksomhet overfor hvordan den en kommuniserer med mottar det som blir sagt (Schram, 2022, s.126). Evnen og bevisstheten informant setter ord på, tolker jeg nettopp som evnen til å lytte, tolke og forstå verbale og nonverbale uttrykk. Thoresen skriver på sin side at en i tillegg til å være lydhør i møte med foreldre med en annen kulturbakgrunn, må vise respekt og være trygg på egen kompetanse (Thoresen, 2017, s.169). På den ene siden fremhever Barnehagelærer3 betydningen av å være en trygg barnehagelærer, da hen opplever at foreldre med fluktbakgrunn kan ha et større behov for dette. Samtidig setter informant ord på at manglende trygghet i egen rolle, herunder redsel for å ikke forstå, være respektløs eller tråkke over foreldrenes grenser, kan føre til at en blir reservert i møte med foreldre som bærer på en flukthistorie. Jeg tolker informantens utsagn dithen at det å møte foreldre som innehar opplevelser og erfaringer som er ukjent for en selv, kan føre til en usikkerhet og frykt for å gjøre noe feil, som videre fører til at en slik Barnehagelærer3 uttrykker, lar vær å spørre eller å prøve å forstå. Å kjenne på en usikkerhet i møte med noe som er ukjent, er ifølge Fandrem en normal reaksjon. Hvordan man forholder seg til denne usikkerheten, fremheves imidlertid som viktig (Fandrem, 2019, s.126-127). I lys av at Gjervan formidler at en usikkerhet i møte med foreldre som har ulik bakgrunn enn en selv kan bero på en opplevelse av at egen kompetanse ikke er tilstrekkelig (Gjervan, 2023, s.139), kan informantens utsagn på den ene siden tolkes nettopp dithen. Samtidig viser Barnehagelærer3 til hvordan ubevisste holdninger og verdier kan virke inn på ens møte med foreldre med fluktbakgrunn, for slik Lund og Helgeland formidler vil nettopp ens holdninger og fordommer

påvirke ens handlinger (Lund & Helgeland, 2016, i Nergaard, 2022, s.82). Barnehagelærer3 setter her ord på hvordan man ubevisst kan ha det hen omtaler som dårlige holdninger eller stereotypiske tanker om mennesker, basert på manglede erfaring og kunnskap. Informanten understreker i den sammenheng betydningen av bevisstgjøring for å kunne bli klar over egne holdninger og verdier. For som Osen og Heldal fremhever vil nettopp bevissthet og refleksjon over egne holdninger i møte med det som er ukjent være vesentlig (Osen & Heldal, 2023, s.73), da en gjennom refleksjon kan bli bevisst på hvordan egen forforståelse og eventuelle fordommer virker inn på måten man møter ulike mennesker på (Nergaard, 2022, s.82).

5.0 Avslutning

I min bacheloroppgave har jeg undersøkt og søkt svar på hvilken kompetanse barnehagelærere opplever et behov for å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen. Jeg gikk inn i forskningsprosjektet med en forforståelse av at kunnskap alene ikke er nok, og at ens holdninger og ulike forståelser vil kunne virke inn på hvordan en tenker om, og eventuelt møter barn med fluktbakgrunn i barnehagen. Gjennom de tre intervjusamtalene, fikk jeg innsikt i tre ulike barnehagelæreres erfaringer, opplevelser og perspektiver knyttet til hva de opplever som viktig, herunder hvilken kompetanse de anser som nødvendig å inneha for å kunne utøve en god praksis i møte med disse barna.

Funnene gir en indikasjon på at barnehagelærerens kunnskap om traumer, kultur, kommunikasjon og hvordan en legger til rette for et godt foreldresamarbeid utgjør en viktig del av barnehagelærerens kompetanse. Følgelig fremstår barnehagelærerens evne til å skape trygge relasjoner, fundamentert på sensitivitet, lydhørhet og forutsigbarhet som viktige komponenter. Evnen til å omfavne og utøve omsorg for hele familien, herunder å bygge et inkluderende fellesskap som fremmer tilhørighet og respekt for ulikhet forekommer videre som sentralt. Sist, men ikke minst, viser funnene at barnehagelærerens holdninger og verdisyn vil virke inn på barnehagelærerens praksisutøvelse, hvor bevisstgjøring og selvrefleksjon fremheves som avgjørende for å kunne bli bevisst ens holdninger og eventuelle fordommer.

Da undersøkelsens funn baseres på tre barnehagelæreres erfaringer, opplevelser og perspektiver, jeg ser det som utfordrende å gi en fastsatt konklusjon på problemstillingen. Jeg ser på funnene som verdifulle bidrag for egen yrkesutøvelse som kommende barnehagelærer,

og håper og tror at funnene kan forstås som viktige bidrag, også for andre som skal møte og ivareta barn med fluktbakgrunn i barnehagen.

Referanseliste

- Barnehageloven. (2008). *Lov om barnehager* (LOV-2005-06-17-64). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64>

- Bergsland, M.D. & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I M.D. Bergsland & H. Jæger (red.). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. (2.utg, s.15-50). Cappelen Damm Akademisk.

- Brubakk, K.G. (2023). Barn på flukt – en psykologs erfaringer med feltarbeid i en flyktningleir. I M. Heldal, T.L. Hagen, I.O. Olaussen & G.M.D. Haugen. *Barnehagelæreren i en foranderlig verden*. (s.50-68). Fagbokforlaget.

- Fandrem, H. (2019). Barnehagen og skolen som viktige inkluderingsarenaer for nyankomne flyktningsbarn. I K. Kalkman & S. Kibsgaard. *Vente, håpe, leve: familier på flukt møter norsk hverdagsliv*. (red.). (s.112-129). Universitetsforlaget.

- FNs høykommissær for flyktninger. (2023, 17.juli). *10 fakta om flyktninger*. UNHCR. Hentet 1.april 2024 fra:<https://www.unhcr.org/neu/no/105677-10-fakta-om-flyktninger.html>

- FN-sambandet. (2023). *Mennesker på flukt*. Hentet 4. april 2024 fra:
<https://fn.no/tema/flyktninger/mennesker-paa-flukt>

- Glaser, V. (2023). *Foreldresamarbeid: barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (3.utg.). Universitetsforlaget.

- Gjervan, M. (2023). Flerkulturelle perspektiver og foreldresamarbeid. I V. Glaser. *Foreldresamarbeid: barnehagen i et mangfoldig samfunn*. (3.utg., s.133-147). Universitetsforlaget.

- Iversen, W. (2023). Barnehagens verdigrunnlag – ledelse i en mangfoldig barnehage. I M. Heldal, T.L. Hagen, I.O. Olaussen & G.M.D. Haugen. *Barnehagelæreren i en foranderlig verden*. (s.140-152). Fagbokforlaget.

- Johannessen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode*. (6.utg.). Abstrakt forlag.
- Johannessen, K.N. & Bakken, A.K. (2020). *Fra uro til ro: utfordrende atferd og barns muligheter for læring*. Gyldendal.
- Kalkman, K. & Kibsgaard, S. (2019). *Vente, håpe, leve: familier på flukt møter norsk hverdagsliv*. (red.). Universitetsforlaget.
- Kalkman, K. (2019). «Barnehagelivet er ikke en selvfølge». I K. Kalkman & S. Kibsgaard (red.). *Vente, håpe, leve: familier på flukt møter norsk hverdagsliv*. (s. 145-158). Universitetsforlaget.
- Kibsgaard, S. (2019). Flyktningfamiliers opplevelser av flukt og etablering i et nytt hjemland. I K. Kalkman & S. Kibsgaard (red.). *Vente, håpe, leve: familier på flukt møter norsk hverdagsliv*. (s.55-69). Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/globalassets/filer/barnehage/rammeplan/rammeplan-for-barnehagen-bokmal2017.pdf>
- Mørland, B. (2022). Barnehagelærer – en brobygger mellom *alle* barn. I M.H. Frønes & M. Kanstad (red.). *Barnehagelæreren og barna*. (s.54-69). Universitetsforlaget.
- Nergaard, K. (2022). Den frie leken, for alle barns beste? Barnehagelærerens rolle og ansvar i det forebyggende arbeidet mot utestenging fra lek. I M.H. Frønes & M. Kanstad (red.). *Barnehagelæreren og barna*. (s.70-84). Universitetsforlaget.
- NOU 2018: 2. (2018). *Fremtidige kompetansebehov /- Kunnskapsgrunnlaget*. Kunnskapsdepartementet. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2018-2/id2588070/?ch=3>

- Osen, L. & Heldal, M. (2023). Fra vitnemål til virkelighet – refleksjoner fra en nyutdannet barnehagelærer. I M. Heldal, T.L. Hagen, I.O. Olaussen & G.M.D. Haugen. *Barnehagelæreren i en foranderlig verden*. (s.70-85). Fagbokforlaget.
- Redd Barna (u.å.). *Barn i krig og konflikt*. Hentet 6. april 2024 fra:
<https://www.reddbarna.no/vart-arbeid/barn-i-verden/barn-i-krig-og-konflikt/>
- Salole, L. (2018). *Identitet og tilhørighet: om ressurser og dilemmaer i en krysskulturell oppvekst*. Gyldendal Akademisk.
- Schram, M. (2022). Den interkulturelle barnehagelæreren. I M.H. Frønes & M. Kanstad (red.). *Barnehagelæreren og barna*. (s.114-133). Universitetsforlaget.
- Spernes, M. & Hatlem, M. (2019). *Den flerkulturelle barnehagen i bevegelse: teoretiske og praktiske perspektiver*. (2.utg.). Gyldendal.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitative metoder*. (5.utg.). Fagbokforlaget.
- Thoresen, I.T. (2017). *Foreldresamarbeid i barnehagen: til barns beste*. Cappelen Damm Akademisk.
- Tveitereid, K., Vestad, L., Sævik, S. & Fandrem, H. (2017). *Flyktningkompetent barnehage*. Oslo: Pedlex.

Vedlegg

Vedlegg1: Informasjons- og samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet "Barn med fluktbakgrunn i barnehagen"

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å undersøke hva barnehagelærere opplever at de behøver for å kunne møte barn med fluktbakgrunn i barnehagen på en god måte. I dette skrivet gir vi deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med bacheloroppgaven er å undersøke og få innsikt i barnehagelæreres erfaringer og opplevelser knyttet til møtet med barn med fluktbakgrunn i barnehagen.

Gjennom barnehagelærerutdanningen med vekt på flerkulturell forståelse har jeg ervervet meg kunnskaper og ferdigheter knyttet til barnehagelæreryrket i et samfunn preget av mangfold og endring. Jeg har likevel lest lite litteratur som fremmer metoder å møte barn med fluktbakgrunn i barnehagen på. Med bakgrunn i dette ønsker jeg å samtale med barnehagelærere nettopp for å få bedre innsikt i hva barnehagelærere opplever at de behøver for å kunne møte barn med fluktbakgrunn på en god måte i barnehagen. I dette ligger også det å undersøke eventuelle opplevelser av mangler for å kunne utøve en god praksis i møte med barn med fluktbakgrunn. Basert på dette har jeg formulert denne problemstillingen: *Hvilken kompetanse opplever barnehagelærere et behov for å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?*

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Du får spørsmål om å delta i prosjektet på bakgrunn av at du er barnehagelærer. Din kunnskap og dine erfaringer vil kunne bidra med viktige refleksjoner knyttet til problemstillingen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du deltar i et intervju som vil ha en varighet på ca.1 time. Det vil bli brukt lydopptaker under intervjuet. Intervjuguiden vil være semistrukturert, noe som vil bety at tema for samtalen vil være fastlagt på forhånd. Samtidig vil det åpnes opp for at du kan dele refleksjoner knyttet til andre temaer som du finner aktuelle og interessante. Jeg vil til sammen intervju 3-4 barnehagelærere individuelt.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. Jeg vil være den eneste som vil ha tilgang til dine opplysninger. Navn og kontaktopplysninger vil erstattes med en kode som lagres på egen navneliste adskilt fra øvrige data. Alt av innsamlet datamaterialet fra prosjektet vil bli lagret på pc som er innelåst og passordbeskyttet. Du vil ikke bli gjenkjent i publikasjoner fra prosjektet.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Etter fullført datainnsamling vil dine personopplysninger anonymiseres. Dette vil jeg gjøre ved å transkribere lydopptaket hvor jeg bytter ut ditt navn med et fiktivt navn. Lydopptaket vil deretter bli slettet. Dine anonymiserte opplysninger vil slettes når bacheloroppgaven er godkjent (ca. 01.06.2024).

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning har Sikt-Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- Innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- Å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- Å få slettet personopplysninger om deg
- Å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

Dronnings Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning ved

- Student: Frøy Nordgaard: froy.nordgaard@hotmail.com
- Veileder: Vera Holst: vho@dmmh.no
- Veileder: Mari Westerhus: mwe@dmmh.no

Vårt personvernombud: Tomas Christensen: tomas.christensen@dmmh.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen prosjektansvarlig

Frøy Nordgaard

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «barn med fluktbakgrunn i barnehagen», og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- Å delta i intervju med lydopptak

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg2: Intervjuguide

Intervjuguide

«Hvilken kompetanse opplever barnehagelærere et behov for å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?»

Introduksjonsspørsmål

1. Kan du fortelle litt om deg selv og ditt yrkesliv som barnehagelærer?
  - Når ble du ferdigutdannet barnehagelærer?
  - Hvor lenge har du jobbet her?
  - Hvilken stilling/rolle har du?
2. Kan du fortelle litt om personalgruppen din?
3. Kan du fortelle litt om barnegruppen din?

Hovedspørsmål

1. **Kan du fortelle om hvilke erfaringer du har med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?**
2. **Hva opplever du som viktig i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?**
  - Hva opplever du som særlig vesentlig for at du og din avdeling skal kunne utøve en god praksis i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?
3. **Hvilken kompetanse opplever du som nødvendig å inneha i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?**
4. **Hva opplever du eventuelt som utfordrende i møte med barn med fluktbakgrunn i barnehagen?**
5. **Kan du fortelle om prosessen rundt det å ta imot barn med fluktbakgrunn i barnehagen?**
  - Har barnehagen rutiner for hvordan dere skal møte barn med fluktbakgrunn i barnehagen?
  - Hvilke samarbeidspartnere har vært aktuelle å samarbeide med, og hvilken støtte har disse eventuelt bidratt med?